

Alguna cosa gran i que sigui amor (IX): Som apòstols!

Per a un cristià l'apostolat no és simplement un encàrrec que suposa certes hores; ni tan sols una feina important: és una necessitat que brolla d'un cor que s'ha fet «un sol cos i un sol esperit» amb el Senyor.

27/08/2019

Cafarnaüm és el lloc on comença l'aventura apostòlica que Jesús va inaugurar al món. Sabem que

almenys quatre dels dotze Apòstols eren pescadors en aquesta ciutat. «Eren al costat de la barca vella i al costat de les xarxes malmeses, recosint-les. El Senyor els digué que el seguissin; i ells, *statim* —a l’instant, *relictis omnibus*— deixant totes les coses, tot!, el seguiren...».[1]

Jesús crida els primers amb unes paraules en les quals delinea un pla que canviarà per sempre el curs de la història: «Veniu amb mi i us faré pescadors d’homes» (Mc 1, 16-17). No els en detalla res més. Continuaran sent pescadors, però a partir d’ara pescaran un altre tipus de «peixos». Coneixeran altres «mars», però no han de perdre el que han après amb la seva feina. Vindran dies amb vent favorable i pesca abundant, però també hi haurà jornades poc vistoses, sense cap pesca, o amb una pesca tan escassa que tindran la sensació de tornar a la riba amb les mans buides. Però el fet decisiu no

serà el volum de la pesca, o allò que els homes jutgin com un èxit o com un fracàs; el més important és què seran. Des del principi Jesús vol que s'adonin de la seva nova identitat, perquè no els convoca només per *fer alguna cosa* —una tasca bonica, una cosa extraordinària—, sinó per *ser algú* que compleix una missió: ser «pescadors d'homes».

«Tot ho faig per l'Evangelí»

Respondre a la crida de Déu reconfigura la nostra identitat: «És una visió nova de la vida», deia sant Josepmaria. Saber que el mateix Jesús ens convida a participar en la seva missió encén en cadascú el desig de «dedicar les seves energies més nobles a una activitat que, amb la pràctica, arriba a prendre cos d'ofici». D'aquesta manera, a poc a poc, «la vocació ens porta —sense adonar-nos-en— a prendre una posició en la vida, que mantindrem

amb il·lusió i alegria fins i tot en el tràngol de la mort. És un fenomen que comunica al treball un sentit de missió».[2] I aquesta tasca, que ens fa feliços, va modelant la nostra manera de ser, d'actuar, de veure el món.

Mons. Ocáriz ho ha recordat amb paraules expressives: «No fem apostolat, som apòstols!».[3] La missió apostòlica no ocupa un temps o uns aspectes determinats de la nostra vida personal, sinó que ho afecta tot: té un abast de 360 graus. Sant Josepmaria ho recordava des de l'inici a les persones de l'Obra: «No oblideu, fills meus, que no som ànimes que s'uneixen a altres ànimes, per fer una cosa bona. Això és molt... però és poc. Som apòstols que *complim un mandat imperatiu de Crist*».[4]

«Ai de mi si no anunciés l'evangelí!», escriu sant Pau (cf. 1 Co 9, 16-23): és

quelcom que li surt del més profund de l'ànima. Per a ell, aquest impuls d'amor és una invitació i un deure: «Si evangelitzo, no és per a mi motiu de glòria, ja que és un deure que m'incumbeix». Per això, l'única recompensa que cerca consisteix a «predicar l'Evangeli entregant-lo gratuïtament», perquè se sent «servent de tots per guanyar com més gent pugui». Sovint obre el seu cor: ell és l'últim entre els apòstols; indigne i sense mèrits, però és apòstol. Per això, per a ell no hi ha cap circumstància que no sigui apostòlica, fins a poder afirmar: «Tot ho faig per l'Evangeli» Aquesta és la seva carta de presentació, i així vol que se'l consideri: «Pau, servent de Jesucrist, cridat a ser apòstol, escollit per a anunciar l'evangeli de Déu» (*Rm 1, 1*).

De manera anàloga, per a un cristià l'apostolat no és simplement «un encàrrec» o una activitat que suposa

certes hores diàries; ni tan sols «una feina important»: és una necessitat que brolla d'un cor que s'ha fet «un sol cos i un sol esperit»[5] amb el Senyor, amb tota la seva Església. Ser apòstol «no és i no pot ser un títol honorífic, sinó que implica concretament i també dramàticament tota l'existència del subjecte interessat».[6] De vegades necessitarem que ens encoratgin; d'altres buscarem consell per encertar-la en el nostre esforç per evangelitzar; però en tot cas, sabem que la nostra crida és un do de Déu, i per això li demanem que l'apostolat brolli del nostre cor igual com salta l'aigua de la font (cf. *Jn* 4, 14).

Sal, llum i ferment del món

Per explicar als seus deixebles el paper que havien de desenvolupar al món, el Senyor se servia sovint de paràboles. «Vosaltres sou la sal de la terra... Vosaltres sou la llum del

món», els diu en una ocasió (cf. *Mt* 5, 13-14). Una altra vegada, els parla del llevat: de com havent-hi poc fa fermentar tota la massa (cf. *Mt* 5, 33). Perquè així han de ser els apòstols de Jesús: sal que alegra, llum que orienta, llevat que fa créixer la massa. I així és com va veure sant Josepmaria l'apostolat de les seves filles i dels seus fills: «Tens la crida de Déu a un camí concret: ficar-te a totes les cruïlles del món, estant tu ficat en Déu. I ser llevat, ser sal, ser llum del món. Per il·luminar, per donar sabor, per fermentar, per fer créixer».[7]

Els fidels de l'Opus Dei, com tants altres cristians corrents, desenvolupen el seu apostolat al mig del món, amb naturalitat i discreció. Tot i que de vegades això s'hagi prestat a incomprensions, de fet simplement intenten fer realitat en la seva vida aquestes paràboles del Senyor. La sal, en efecte, no es veu, si

es barreja bé amb el menjar, sense fer grumolls; dona gràcia als aliments, que sense ella poden quedar insípidos, encara que siguin de bona qualitat. El mateix passa amb el llevat: dona volum al pa, sense fer-se notar. La llum, al seu torn, es col·loca «en el portallànties, perquè faci llum a tots», sempre «davant la gent» (Mt 5, 15-16); però no centra l'atenció en si mateixa, sinó en allò que il·lumina. Un cristià està a gust amb els altres, compartint il·lusions i projectes. Més encara, «ens hem de sentir incòmodes, quan no som —sal i llum de Crist— al mig de la gent».[8]

Aquesta obertura, a més, suposa relacionar-se també amb els qui no pensen com nosaltres, amb la disposició serena de deixar als cors la *grapa de Déu*,[9] de la manera que Ell mateix ens suggereixi: de vegades resant per ells una senzilla oració; d'altres, amb una paraula, o un gest amable...

L'eficàcia apostòlica d'una vida no es pot comptabilitzar. Molts fruits queden a l'ombra, i no els arribarem a conèixer en aquesta vida. El que podem posar de part nostra és un desig, sempre renovat, de viure molt units al Senyor. «Hem d'anar per la vida com apòstols: amb llum de Déu, amb sal de Déu. Sense por, amb naturalitat, però amb tal vida interior, amb tal unió amb el Senyor, que il·luminem, que evitem la corrupció i les ombres».[10] Déu mateix farà fecundes les nostres fatigues i no ens perdrem pensant en la nostra fragilitat o en les dificultats externes: que si el llac és massa gran, que si les multituds amb prou feines ens entenen, que si ens han començat a criticar, que si el camí és pesat, que si no puc remar contra aquesta tempesta...

Amb motor propi

Repasant la llista dels dotze Apòstols, crida l'atenció com en són de diferents, de vegades amb personalitats molt marcades. El mateix passa quan pensem en els sants i les santes canonitzats per l'Església. I el mateix quan repassem les vides de molta gent corrent que segueix el Senyor amb una entrega discreta però constant. Tots diferents, i alhora, tots apòstols, fidels, enamorats del Senyor.

Quan ens entreguem a Déu no malmetem la nostra riquesa; al contrari, perquè «quan el Senyor pensa en cadascú, en el que li voldria regalar, pensa en ell com el seu amic personal. I si té planejat regalar-te una gràcia (...) serà segurament una cosa que t'alegrarà en el més íntim i t'entusiasmarà més que cap altra cosa en aquest món. No perquè el que t'hagi de donar sigui un carisma

extraordinari o rar, sinó perquè serà just a la teva mida, a la mida de tota la teva vida».[11] Per això, qui es decideix a seguir el Senyor percep, al cap dels anys, com la gràcia, acompanyada del treball personal, transforma fins i tot el seu caràcter, de manera que li és més fàcil estimar i servir tothom. Això no és fruit de la imposició voluntarista d'un ideal de perfecció. Més aviat, és l'influx i la passió que produeix Jesucrist en la vida de l'apòstol.

Al cap de poc de la seva elecció com a Prelat, van preguntar a monsenyor Xavier Echevarría si havia tingut una vida pròpia: «Vostè ha pogut ser vostè?». La seva resposta commou: són les paraules d'algú que mira enrere, sobre la mateixa vida, i veu el que Déu hi ha fet. «Sí que he tingut la meva pròpia vida. Jo mai no hauria somiat realitzar la meva vida d'una manera tan ambiciosa. Vivint al meu aire, jo hauria tingut uns horitzons

molt més estrets, uns vols més curts (...). Jo, com a home del meu temps, com a cristià i com a sacerdot, soc una persona ambiciosament realitzada. I tinc el cor mundialitzat, gràcies a haver viscut amb dos homes [sant Josepmaria i el beat Àlvar] d'esperit grandiosos, cristianament grandiosos».[12]

Qui és enviat per Crist i deixa que sigui Ell qui porti el timó de la seva vida no pot oblidar que Ell espera una resposta *profundament lliure*. Lliure, en primer lloc, d'egoismes, de la nostra supèrbia i del nostre afany de brillar. Però lliure també per posar al seu servei tots els nostres talents, la nostra iniciativa, la nostra creativitat. Per això, sant Josepmaria deia que «una de les característiques més evidents de l'esperit de l'Opus Dei és el seu amor a la llibertat i a la comprensió».[13]

Alhora, aquesta llibertat d'esperit no consisteix a «actuar conforme als capricis i en resistència a qualsevol norma»,^[14] com si tot el que no ve de nosaltres fos una imposició de la qual ens hem d'alliberar. Més aviat es tracta d'obrar amb el mateix Esperit que movia Jesús: «no he baixat del cel per fer la meua voluntat, sinó la voluntat del qui m'ha enviat» (*Jn* 6, 38). Si l'apostolat es considerés una «activitat» més, es correria el risc de sentir-se cohibit per les indicacions dels qui coordinen les iniciatives apostòliques. En canvi, qui se sent enviat per Crist gaudeix de l'ajuda i l'impuls que Déu transmet a través dels seus múltiples instruments. Viure amb llibertat d'esperit és deixar que sigui l'Esperit Sant qui ens formi i ens guïi, servint-se també de qui Ell ha posat al nostre costat.

La llibertat d'esperit porta a actuar «amb motor propi» davant d'una

necessitat o una altra de la missió apostòlica; amb motor propi, és a dir, no amb una acceptació passiva, sinó amb la convicció que *això* és el que el Senyor ens demana en aquell moment, perquè *això* és el que correspon a l'apòstol que som. Així, contínuament, en les petites circumstàncies del nostre dia a dia, podem notar la brisa fresca de l'Esperit, que ens empeny «mar endins» (Lc 5, 4), per continuar amb Ell l'encantadora història de l'Amor de Déu per nosaltres.

Si la nostra missió fos «fer apostolat», la podríem deixar de banda per una feina absorbent o una malaltia, o es podrien tenir «vacances» apostòliques. Tanmateix, «som apòstols!»: és la nostra vida! Per això, seria un contrasentit sortir al carrer i deixar a l'habitació l'afany evangelitzador. Certament, la missió suposarà sovint esforç, i exigirà de part nostra valentia per vèncer les

nostres pors. Tanmateix, aquestes resistències interiors no ens han d'inquietar, perquè l'Esperit Sant fa que creixi, al cor dels qui li són dòcils, una autèntica espontaneïtat i creativitat apostòlica: a mesura que un s'identifica amb la nostra missió, tot es torna ocasió d'apostolat.

S'adquireix la «consciència de ser en un lloc avançat, de sentinella»,^[15] que porta a estar «en vigília d'amor, tens, sense dormir, treballant amb afany».^[16] Una *vigília* que és d'*amor* i que, per tant, no significa ansietat o nerviosisme. Tenim a les nostres mans una labor que ens il·lusiona, que ens fa feliços i que comunica felicitat al nostre voltant. Treballem a la vinya del Senyor i estem segurs que la labor és seva. Si alguna vegada es filtra en l'ànima una certa falta de pau, una tensió excessiva, serà el moment d'apropar-se a Ell per dir-li: ho faig per Tu, ajuda'm a

treballar amb calma i amb la certesa que tot ho fas Tu.

Llum divina que dona calor

Quan, en la paràbola dels convidats al casament, el pare de família s'assabenta que alguns dels convidats s'han excusat, ordena al seu criat que faci venir els «pobres, invàlids, cecs i coixos» (Lc 14, 21). La sala queda força plena, però encara hi ha llocs lliures. Llavors, diu al criat: «Surt pels camins i pels horts i insisteix que vingui gent fins que s'ompli la casa (Lc 14, 23). «Obliga a entrar», *compelle intrare*: fins aquest punt arriba la intensitat del seu desig.

L'ordre és taxativa, perquè la crida a la salvació és universal. Sant Josepmaria ho entenia així: «No és com una empenta material, sinó l'abundància de llum, de doctrina; l'estímul espiritual de la vostra

oració i del vostre treball, que és testimoni autèntic de la doctrina; el cúmul de sacrificis, que sabeu oferir; el somriure, que us ve a la boca, perquè sou fills de Déu: filiació, que us omple d'una felicitat serena —tot i que en la vostra vida, de vegades, no hi faltin contradiccions—, que els altres veuen i envegen. Afegiu, a tot això, la vostra gràcia i la vostra simpatia humana i tindrem el contingut del *compelle intrare*».[17]

No es tracta, doncs, de coaccionar ningú: és una combinació, inèdita cada vegada, d'oració i amistat, de testimoni i sacrifici generós... una alegria que es comparteix, una simpatia que convida amb llibertat.

Déu actua «per atracció», [18] esperonant les ànimes amb l'alegria i l'encant de la vida dels cristians. Per això l'apostolat és amor que es desborda. Un cor que sap estimar sap atreure: «Nosaltres atraïem tothom amb el cor —deia sant Josepmaria.

Per això, per a tothom demano un cor molt gran: si estimem les ànimes, les atraurem».[19] En efecte, res no atreu tant com l'amor autèntic, especialment en un temps en què moltes persones no han conegut l'escalf de l'Amor de Déu. L'amistat veritable és de fet la «manera de fer apostolat que sant Josepmaria va trobar en els relats evangèlics»:[20] Felip va atreure Bartomeu; Andreu va atreure Pere; i havien de ser bons amics els que van portar fins a Jesús aquell paralític que no es podia moure de la llitera.

«En un cristià, en un fill de Déu, amistat i caritat són una sola cosa: llum divina que dona calor».[21] Tenir amics exigeix assiduïtat, contacte personal; exemple i lleialtat sincera; disposició a ajudar, a sostenir-se mútuament; escolta i empatia: capacitat de fer-se càrrec de les necessitats de l'altre. L'amistat no és un instrument per a l'apostolat,

sinó que l'apostolat mateix és, en la seva entranya, amistat: gratuïtat, ganes de viure la vida amb els altres. Per descomptat, volem que els nostres amics s'apropin al Senyor, però disposats que això passi com Déu vulgui i quan vulgui. Tot i que és lògic que un apòstol busqui bons resultats en la seva labor, i que valori la relació entre els seus esforços i la influència que té en els altres, mai no pot oblidar que els apòstols van continuar amb Jesús fins i tot quan gairebé tots se'n van anar (cf. *Jn* 6, 66-69); ja vindrien, amb el temps, els fruits (cf. *Ac* 2, 37-41).

En una ocasió, un jove va preguntar a sant Josepmaria: «Pare què hem de fer perquè *pitin*[22] molts?». Sant Josepmaria li va contestar de seguida: «Molta oració, amistat lleial i respecte a la llibertat». Al jove la resposta li va semblar poca cosa. Va afegir-hi: «I això no és anar massa a poc a poc, Pare?». «No, perquè la

vocació és sobrenatural», va respondre sant Josepmaria, allargant cada síl·laba. «N'hi va haver prou amb un segon per passar de Saule a Pau. Després, tres dies d'oració, i es va convertir en un apassionat apòstol de Jesucrist».[23]

És Déu qui crida i l'Esperit Sant qui mou el cor. L'apòstol acompanya els seus amics amb oració i sacrifici, sense impacientar-se quan rep un «no» als seus suggeriments, ni enfadar-se quan algú no es deixa ajudar. Un veritable amic es basa en les fortaleeses per ajudar a créixer, i evita moltes vegades els retrets sobre les decisions alienes; sap quan és necessari callar, i quan és necessari «tornar a la càrrega» d'una manera diferent, sense fer-se carregós, sense retreure: des de la confiança i el compromís amb el millor de cadascú, de cadascuna. Així ho fa Déu, i així vol que ho facin els seus fills.

Sense fer-nos pesats, mantenint el somriure al rostre, podrem insinuar unes paraules a l'oïda, com feia el Senyor. I, contínuament, mantindrem viu el desig que moltes persones el coneguin: «Tu i jo, fills de Déu, quan veiem la gent, hem de pensar en les ànimes: vet aquí una ànima —ens hem de dir— que cal ajudar; una ànima que cal comprendre; una ànima amb què cal conviure; una ànima que s'ha de salvar».[24]

José Manuel Antuña

.....

[1] Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 356.

[2] Sant Josepmaria, *Carta 9.I.1932*, núm. 9.

[3] F. Ocáriz, *Carta*, 14.II.2017, núm. 9.

[4] *Instrucción 19.III.1934*, núm. 27 (la cursiva és de l'original), citat a: *Camí*, edició críticohistòrica, nota al núm. 942.

[5] *Missal Romà*, Pregària Eucarística III.

[6] Benet XVI, Audiència, 10.IX.2008.

[7] Sant Josepmaria, notes d'una meditació d'abril del 1955, a: *Obras* 1956, XI, p. 9 (AGP, biblioteca, P03).

[8] Sant Josepmaria, *A solas con Dios*, núm. 273 (AGP, Biblioteca, P10).

[9] Cf. Mons. Xavier, Homilia, 5.IX. 2010 (*Romana*, núm. 51, juliol-desembre del 2010, p. 339).

[10] *Forja*, núm. 969.

[11] Francesc, Ex. ap. *Christus vivit* (25.III.2019), núm. 287.

[12] Entrevista de P. Urbano a Mons. Xavier, *Época*, 20.IV.1994, citada a: A.

Sánchez León, *En la tierra como en el cielo*, Madrid, Rialp 2019, p. 349-350.

[13] Sant Josepmaria, *Carta 31-V-1954*, núm. 22.

[14] F. Ocáriz, *Carta*, 9.II.2018, núm. 5.

[15] Sant Josepmaria, *Carta 31-V-1954*, núm. 16.

[16] *Ibídem*.

[17] Sant Josepmaria, *Carta 24.X. 1942*, núm. 9; cf. *Amics de Déu*, núm. 37.

[18] Benet XVI, *Homilia*, 13.V.2007; Francesc, *Homilia*, 3.V.2018.

[19] Sant Josepmaria, notes d'una reunió familiar, 10.V.1967, a: *Crónica* 1967, p. 605 (AGP, biblioteca, P01).

[20] F. Ocáriz, *Carta*, 14.II.17, núm. 9.

[21] *Forja*, núm. 565.

[22] En el llenguatge col·loquial del Madrid de mitjans de segle passat, *pitar* volia dir “funcionar bé”. Sant Josepmaria feia servir el terme per referir-se al fet que una persona demanés l’Admissió a l’Opus Dei. Des d’aleshores ha quedat a l’Obra com una manera familiar de parlar.

[23] Sant Josepmaria, notes d’una reunió familiar, 24.IV.1967, a: *Crónica* 1967, p. 506 (AGP, biblioteca, P01).

[24] Sant Josepmaria, meditació del 25.II.1963, a: *Crónica* 1964, IX, p. 69 (AGP, biblioteca, P01).